

PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 163/23

2023 m. spalio 26 d., Liuksemburgas

Generalinės advokatės išvada byloje C-670/22 | *Staatsanwaltschaft Berlin (EncroChat)*

Generalinė advokatė T. Čapeta: prokuroras gali išduoti Europos tyrimo orderį (ETO) dėl kitoje valstybėje narėje jau surinktų įrodymų perdavimo

Taip yra tuo atveju, jei prokuroras pagal savo valstybės nacionalinę teisę gali nurodyti atlikti tokį perdavimą panašioje nacionalinėje byloje. Tokiu atveju ETO išduodančioji institucija negali vertinti šių įrodymų rinkimo vykdančiojoje valstybėje narėje teisėtumo.

EncroChat buvo šifruotas telekomunikacijų tinklas, savo naudotojams siūlęs beveik visišką anonimiškumą: įrenginys neturėjo kameros, mikrofono, GPS ar USB jungties, pranešimai galėjo būti automatiškai ištrinami, o naudotojai, suvedę specialų PIN kodą arba kelis kartus įvedę neteisingą slaptažodį, galėjo iš karto ištrinti visus įrenginyje esančius duomenis. Vykdančią bendrą Prancūzijos ir Nyderlandų operaciją buvo sukurta programinė įranga „Trojan“ ir imituojant atnaujinimą įdiegta į galinius įrenginius. Šis perėmimas paveikė *EncroChat* naudotojus 122 šalyse, įskaitant apie 4 600 naudotojų Vokietijoje. Vokietijos prokuratūra išdavė kelis ETO, Europos tyrimo orderius, ir juose prašė leisti naudoti perimtus duomenis baudžiamojoje byloje, nes turėjo įtarimų, kad nenustatyti asmenys, įtariami priklausantys organizuotai nusikalstamai grupei, neteisėtai prekiaavo narkotinėmis medžiagomis. Prancūzijos baudžiamųjų bylų teismas leido vykdyti ETO ir perdavė prašomus duomenis. Tuomet Vokietijos prokuratūra atliko tyrimus dėl pavienių *EncroChat* naudotojų. Kaltinamasis šioje byloje buvo kaltinamas remiantis iš Prancūzijos gautais įrodymais.

Aukščiausiuose Europos teismuose ritasi ginčų dėl apkaltinamųjų nuosprendžių, priimtų remiantis perimtais *EncroChat* duomenimis, banga, ir Teisingumo Teismas šiuo klausimu nėra išimtis. Vokietijos apygardos teismas, nagrinėjantis šią baudžiamąją bylą, paklausė Teisingumo Teismo, ar ETO buvo išduoti pažeidžiant ETO direktyvą¹.

Šios dienos išvadoje generalinė advokatė Tamara Čapeta priminė, kad ETO gali būti išduotas tik tuo atveju, jei jame nurodytą tyrimo priemonę būtų buvę galima tokiomis pačiomis sąlygomis nurodyti taikyti panašioje nacionalinėje byloje. Šiuo atveju panaši nacionalinė byla yra tokia, kurioje įrodymai perduodami Vokietijos teritorijoje iš vienos baudžiamosios bylos į kitą. Kadangi pagal ETO direktyvą konkrečioje byloje kompetentingam prokurorui leidžiama išduoti ETO, o pagal Vokietijos teisę nereikalaujama, kad teismas leistų vykdyti panašų perdavimą šalies viduje, generalinė advokatė mano, kad **Vokietijos prokuratūra turėjo teisę išduoti nagrinėjamus ETO. Kitaip tariant, pagal Sąjungos teisę nereikalaujama, kad tokius ETO išduotų teismas.**

Generalinė advokatė taip pat teigė, kad dėl to, jog Prancūzijos teismai leido perimti telekomunikacijų duomenis, **Vokietijos valdžios institucijos šiam proceso etapui turėtų suteikti tokią pačią reikšmę, kokią teiktų nacionaliniu lygmeniu.** Taip būtų, net jei konkrečiu atveju Vokietijos teismas nuspręstų kitaip.

Galiausiai įrodymų, gautų galimai pažeidžiant Sąjungos teisę, priimtumas reglamentuojamas ne Sąjungos teisėje, o nacionalinėje teisėje, tačiau turi būti paisoma Sąjungos teisės sistemoje garantuojamų pagrindinių teisių.

PASTABA: Generalinio advokato išvada nėra privaloma Teisingumo Teismui. Būdami visiškai nepriklausomi, generaliniai advokatai siūlo Teisingumo Teismui teisinę bylą, už kurią jie atsakingi, išsprendimo būdą. Teisingumo Teismo teisėjai pradeda pasitarimus šioje byloje. Sprendimas bus priimtas vėliau.

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas išvados tekstas](#) nuo jos paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Marta Osleja ☎(+352) 4303 6005.

Nuotraukas iš išvadų skaitymo posėdžio galima rasti [„Europe by Satellite“](#) ☎(+32) 2 2964106.

Likite su mumis!

¹ 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos [direktyva 2014/41/ES](#) dėl Europos tyrimo orderio baudžiamosiose bylose.